

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

ÜÇÜNCÜ DAİRE

KABULEDİLEBİLİRLİK KARARININ ÖZET ÇEVİRİSİ

Erdal Fırat ÇARALAN – TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 28889/02)

OLAYLAR

Başvuran, Erdal Fırat Çaralan, 1981 doğumlu bir Türk vatandaşıdır ve İstanbul’da ikamet etmektedir. AİHM huzurunda, İstanbul Barosu avukatlarından K.T. Sürek tarafından temsil edilmektedir.

A. Davanın Koşulları

Tarafların anlattığı şekliyle dava olayları şu şekilde özetlenebilir:

Başvuran, bu başvurunun yapılmasına neden olan olaylar sırasında siyasi bir partinin (Emeğin Partisi) üyesidir.

Başvuran, 17 Ekim 2000 tarihinde, Emeğin Partisi’nin toplu iş sözleşmeleriyle ilgili broşürlerini dağıttıktan sonra gözaltına alınmıştır. Aynı gün, hakim huzuruna çıkarılmadan serbest bırakılmıştır.

Belirsiz bir tarihte, Eyüp Cumhuriyet Savcısı, yasadışı yollarla broşür dağıttığı gerekçesiyle başvurunu 22.815.000 Türk Lirası (TL) para cezasına çarptırmıştır. Başvuran bu miktarı ödememiştir.

Daha sonra, 26 Şubat 2001 tarihinde, Eyüp Cumhuriyet Savcısı, Ceza Kanunu'nun 534/1 maddesi uyarınca yasadışı yollarla broşür dağıttı gerekçesiyle Eyüp Sulh Ceza Mahkemesi'ne başvuran aleyhinde ithamname vermiştir.

28 Şubat 2001 tarihinde, Eyüp Sulh Ceza Mahkemesi, başvurayı itham edildiği gibi suçlu bulmuş ve ceza kararnamesi çıkararak 34,220,000 TL para cezasına çarptırmıştır. Mahkeme, ceza kararnamesi çıkarırken açık duruşma yapmamış, yalnızca dava dosyasının içeriği üzerine karar vermiştir.

Başvuran, 19 Nisan 2001 tarihinde, 28 Şubat 2001 tarihli karara itiraz etmiştir. Dilekçesinde, 2908 kanunun 44. maddesine göre, diğer siyasi partiler gibi Emeğin Partisi'nin de broşürlerin dağıtılmasından önce izin almasına veya sözkonusu broşürün bir örneğini bilgi amacıyla makamlara vermesine gerek olmadığını ileri sürmüştür. Başvuran, ayrıca, AİHS'nin 6. maddesine aykırı olarak, Eyüp Sulh Ceza Mahkemesi'ne savunma sunma hakkından mahrum bırakıldığını iddia etmiştir. Başvuran, son olarak, AİHS'nin 10. maddesine aykırı olarak mahkumiyetinin ifade özgürlüğünü ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

13 Haziran 2001 tarihinde, Eyüp Ceza Mahkemesi, 28 Şubat 2001 tarihli kararın hukuka uygun olduğunu öne sürerek başvuranın itirazını reddetmiştir.

13 Haziran 2001 tarihli karar başvurana bildirilmemiştir.

Başvuran, 21 Mayıs 2002 tarihinde para cezasını ödemiştir.

Daha sonra, 29 Kasım 2006 tarihinde, Eyüp Cumhuriyet Savcısı Adalet Bakanlığı'na başvurmuş ve Yeni Ceza Kanunu'nun 309. maddesi gereğince Eyüp Ceza Mahkemesi'nin 13 Haziran 2001 tarihli kararını bozmak üzere yazılı bir emir çıkarmasını talep etmiştir. 16 Ocak 2007 tarihinde, Adalet Bakanlığı yazılı bir emir çıkararak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'na bahsedilen kararı bozması için Yargıtay'a talepte bulunması adına talimat vermiştir.

27 Mart 2007 tarihinde, Yargıtay, Eyüp Ceza Mahkemesi'nin kararını bozmuştur. Yargıtay, 2908 sayılı kanunun 44. maddesine göre, broşür dağıtmak için siyasi partilerin önceden izin almalarına gerek olmadığını belirtmiş ve sonuç olarak başvuranın mahkumiyetinin iç hukuka uygun olmadığına karar vermiştir. Yargıtay, başvuranın beraat etmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Dava dosyası, Eyüp Sulh Ceza Mahkemesi'ne iade edilmiştir. Eyüp Sulh Ceza Mahkemesi, 15 Mayıs 2007 tarihinde, dosyayı yeniden inceledikten sonra başvurayı aleyhindeki suçlamalardan beraat ettirmiş ve 2002 yılında ödemiş olduğu para cezası için kendisine geri ödeme yapılmasına karar vermiştir. Ayrıca, başvuranın mahkumiyeti adli sicil kayıtlarından silinmiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuran, 6. madde uyarınca birçok şikayette bulunmuştur. İlk olarak, aleyhindeki suçlamaların karara bağlanmasında, davasının hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmediğini iddia etmiştir. Ayrıca, yerel mahkemelerin duruşma yapmadan davasını karara bağladıklarını ileri sürmüştür. Başvuran, ayrıca, yerel mahkemelerin olayların değerlendirilmesinde ve iç hukukun yorumlanmasında hatalı davrandığını ifade etmiştir. Başvuran, ayrıca, Eyüp Sulh Ceza Mahkemesi ile Eyüp Ceza Mahkemesi'nin yargıçlar kurulunda bulunan hakimlerin Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na bağlı oldukları gerekçesiyle bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından yargılanmadığını ileri sürmüştür.

Başvuran, AİHS'nin 10. maddesine atıfta bulunarak mahkumiyetinin ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini iddia etmiştir.

HUKUK

Hükümet, AİHS'nin 35. maddesi uyarınca, başvurunun altı ay kuralına uymadığı gerekçesiyle reddedilmesi gerektiğini ileri sürmüştür; çünkü Eyüp Ceza Mahkemesi kararını 13 Haziran 2001 tarihinde vermiş olduğu halde, 23 Mayıs 2002 tarihinde AİHM'ye başvuruda bulunulmuştur. Dolayısıyla, geçen süre altı aydan fazladır. Hükümet, ayrıca, başvuran daha sonra aleyhindeki suçlamalardan beraat ettiği için, artık AİHS kapsamında mağdur olarak adlandırılmayacağını ileri sürmüştür. Hükümet, son olarak, Yeni Ceza Kanunu ile 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu ile ceza kararnamesi çıkarmanın sona erdiğini ifade etmiştir.

Başvuran, Hükümet'in sözlerine cevap vermemiştir.

AİHM, Hükümet'in altı aylık süreye ilişkin itirazıyla ilgili olarak, aşağıdaki nedenlerden dolayı başvurunun kabuledilemez nitelikte olmasından dolayı, bu konuyla ilgili hüküm vermesine gerek olmadığı görüşündedir.

AİHM, Hükümet'ten gelen bilgiyi dikkate almaktadır. Buna göre, AİHM gereklerini yerine getirmek için Türk hukuku değiştirilmiştir. Ancak, AİHM, görevinin yalnızca söz konusu davanın koşullarını değerlendirmekle sınırlı olduğunu, dolayısıyla olay tarihinden bu yana meydana gelen değişikliklerden dolayı davanın geçerli bir hukuki gerekçesi bulunmadığına dair karar alamayacağını belirtmektedir (*Sadak ve Diğerleri / Türkiye*, no. 29900/96, 29901/96, 29902/96 ve 29903/96).

AİHM, ayrıca, ulusal makamların AİHS'nin ihlal edildiğini açıkça veya esastan kabul etmedikleri ve bunu telafi yoluna gitmedikleri sürece, başvurana yönelik alınan bir karar veya uygulamanın esas itibarıyla başvuranın "mağdur" statüsünü ortadan kaldırmak için yeterli olmadığını hatırlatmaktadır (*Öztürk / Türkiye*, no. 22479/93).

Bu bağlamda, 2001 yılında İzmir Sulh Ceza Mahkemesi'nin açık duruşma yapmadan başvuran aleyhinde ceza kararnamesi çıkardığı ve üyesi olduğu siyasi partinin broşürlerini dağıtmaktan dolayı başvuranı para cezasına çarptırdığı gözlemlenmektedir. Ancak, daha sonra, yeniden duruşma yapılmış ve başvuran aleyhindeki suçlamalardan beraat etmiştir. 2908 sayılı kanunun 44. maddesi uyarınca siyasi partilerin broşür dağıtmadan önce izin almalarına gerek olmamasından dolayı, yerel mahkemeler kararlarında başvuranın mahkumiyetinin iç hukuka uygun olmadığını kabul etmişlerdir. Mahkemeler, ayrıca, 2002 yılında ödemiş olduğu para cezası için başvurana ödeme yapılmasını öngörmüşlerdir. Ayrıca, bu mahkumiyet kararı başvuranın adli sicil kaydından silinmiştir.

AİHM, ayrıca, Hükümet'in ek iddialarıyla ilgili olarak başvuranın herhangi bir yorumda bulunmadığını kaydetmektedir.

Bu koşullar altında, AİHM, 34. madde uyarınca, başvuranın AİHS'nin 6. ve 10. maddelerinin ihlalinden mağdur olduğunu iddia edemeyeceği görüşündedir. AİHM, başvurunun AİHS hükümleriyle *ratione personae* uyuşmadığını belirterek 35. maddenin 3. ve

4. paragrafları gereğince reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır (bkz, *Şentuna / Türkiye*, no. 71988/01; *Sapan / Türkiye*, no. 36075/03).

Yukarıda anlatılanlar göz önünde bulundurulduğunda, AİHS'nin 29/3. maddesinin uygulanmasına son verilmesi ve başvurunun reddedilmesi uygun olacaktır.

Bu gerekçelerle, AİHM oybirliğiyle,

Başvurunun *kabuledilemez olduğuna* karar vermiştir.